

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เห็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ส่งเสริมพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

(<http://www.rajabhat.ac.th/village/intro.html>)

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว หรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม เพื่อเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีการจัดตั้งโครงการในระยะที่ 2 คือ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในความดูแลของสถาบันการศึกษาทั้งในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย จัดทำหลักสูตร โดยเนื้อหาหลักสูตร จะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชน ที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ โดยที่รัฐบาลให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิต เพื่อการศึกษาหลักสูตรการบริหารจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาที่เน้นการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่งและส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมีโอกาสกระทำได้

อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ "ประกาศนียบัตรบัณฑิต" ซึ่งเป็นการประเมินบัณฑิตดังกล่าวอีกทางหนึ่ง และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 29 สถานศึกษาต้องร่วมกับสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

จะเห็นได้ว่าบัณฑิตเหล่านี้ที่ลงไปศึกษาเรียนรู้ร่วมกับชุมชน เป็นตัวขับเคลื่อนที่ดี และช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ภายในหมู่บ้านและชุมชนมีการร่วมเสวนาแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ระหว่างความรู้เก่าและความรู้ใหม่ ช่วยนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับคนในหมู่บ้านและชุมชน เพื่อทำให้การทำงานเป็นขั้นเป็นตอน มีการจัดระบบงานที่เป็นระเบียบมากยิ่งขึ้น บัณฑิตยังเป็นส่วนช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และประสานความต้องการระหว่างคนในหมู่บ้านหรือชุมชนกับหน่วยงานทางภาครัฐและเอกชน อีกทั้งยังมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปประยุกต์ใช้เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย หากบัณฑิตปราศจากการเรียนรู้ที่ดี เนื่องจากบัณฑิตดังกล่าวที่ได้รับทุนศึกษาต่อในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการ และการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งสิ้นทั่วประเทศจำนวน 74,881 คน ซึ่งเป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มาจากสถาบันการศึกษาดังกล่าว

รุ่ง แก้วแดง (2545) ได้กล่าวไว้ในการบรรยายพิเศษเรื่องการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ ว่า มนุษย์โดยธรรมชาติมีความแตกต่างกัน ความสามารถในการเรียนรู้ของคนแต่ละคนไม่เท่ากันและไม่เหมือนกัน การจัดการศึกษาไทยที่ผ่านมา มุ่งเน้นการสอนเนื้อหามากกว่าการสอนตามความสนใจของผู้เรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่เมื่อเกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้งหรือที่กล่าวว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ประเวศ วะสี (2543) และจากกระแสการปฏิรูปการศึกษาต้องการสอนคน มิใช่คนสอนหนังสือ การจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมการเรียนรู้ จำเป็นต้องปรับกระบวนการทัศน์ให้เป็นรูปธรรม โดยนำสาระหลักและทฤษฎีทางการศึกษาต่าง ๆ พร้อมทั้ง การเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสม มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และเนื่องจากสถาบันการศึกษาและมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบในการจัดหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แต่ละแห่งยังมีการจัดสถานที่เรียนและสภาพแวดล้อมการเรียนแตกต่างกัน ตามจังหวัดและศักยภาพของสถาบันการศึกษาที่รับผิดชอบ

ดังนั้นหากบัณฑิตไม่ให้ความสนใจ ใส่ใจ ไม่มีการเตรียมตัวที่ดีแล้ว จึงเท่ากับเป็นการสูญเปล่าทางการศึกษาอย่างแท้จริง และสิ่งที่จะเป็นกลไกในการขับเคลื่อน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนคงเป็นไปได้ยาก อีกทั้งยังเป็นส่วนที่เพิ่มภาระงาน

ในทางปฏิบัติอีกด้วย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพการเรียนรู้และคุณลักษณะที่เกิดขึ้นกับบัณฑิตระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดสุโขทัย ซึ่งเป็นเขตพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลกเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ เพื่อให้ทราบถึงสภาพการเรียนรู้และคุณลักษณะที่เกิดขึ้นกับบัณฑิตในการนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์กับชุมชนและท้องถิ่นต่อไป และทำการศึกษเปรียบเทียบสภาพการเรียนรู้และคุณลักษณะของบัณฑิตระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดสุโขทัย จำแนกตามเพศ ระยะเวลาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี

ทั้งนี้ เพื่อจะได้ทราบปัญหาแล้วนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาและช่วยเหลือแนะนำพร้อมทั้งแก้ไขปรับปรุงในครั้งต่อไปได้อย่างถูกต้อง และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อโครงการและคุณภาพของบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามนโยบายของโครงการต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเรียนรู้และคุณลักษณะของบัณฑิตระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในเขตพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการเรียนรู้และคุณลักษณะของบัณฑิตระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในเขตพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จำแนกตามเพศ ระยะเวลาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา
  - 1.1 ด้านสภาพการเรียนรู้ของบัณฑิต
  - 1.2 ด้านคุณลักษณะของบัณฑิต
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
  - ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บัณฑิตระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดสุโขทัย จำนวน 1,660 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บัณฑิตระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดสุโขทัย จำนวน 331 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

3.1.1 เพศ จำแนกเป็น

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 ระยะเวลาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำแนกเป็น

3.1.2.1 ไม่เกิน 1 ปี

3.1.2.2 เกินกว่า 1 ปีขึ้นไป

3.1.3 สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี

3.1.3.1 สาขาการศึกษา

3.1.3.2 สาขาศิลปศาสตร์

3.1.3.3 สาขาวิทยาศาสตร์

3.1.3.4 สาขาอื่นๆ

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

3.2.1 ด้านสภาพการเรียนรู้ของบัณฑิตกองทุน

3.2.1.1 ด้านการวางแผนในการเรียน

3.2.1.2 ด้านพฤติกรรมในการเรียน

3.2.1.3 ด้านการเตรียมตัวสอบ

3.2.2 ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตกองทุน

3.2.2.1 ด้านทักษะการบริหารจัดการ

3.2.2.2 ด้านความรู้สึกรักท้องถิ่น

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการเรียนรู้ที่แท้จริงของบัณฑิตระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดสุโขทัย

2. ทำให้ทราบถึงคุณลักษณะที่เกิดขึ้นของบัณฑิตที่ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร บัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร จัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดสุโขทัย ซึ่งส่วนหนึ่งจะ ออกไปเป็นส่วนสำคัญในการช่วยเหลือและพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้มีความเข้มแข็ง

3. เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนา ช่วยเหลือแนะนำแนวทางพร้อมทั้งแก้ไขปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไปได้อย่างถูกต้อง เต็มศักยภาพและเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุดต่อโครงการและคุณภาพของบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอนาคตต่อไป

4. เป็นข้อมูลให้กับโครงการ เพื่อใช้ประโยชน์ในการประเมินด้านการเรียนของบัณฑิต ต่อไป

สมมุติฐานการวิจัย

1. บัณฑิตเพศชายและเพศหญิง มีสภาพการเรียนรู้และคุณลักษณะแตกต่างกัน
2. บัณฑิตเพิ่งสำเร็จการศึกษา (ไม่เกิน 1 ปี) กับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามาแล้ว หลายปี (เกินกว่า 1 ปีขึ้นไป) มีสภาพการเรียนรู้และคุณลักษณะแตกต่างกัน
3. บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาต่างกัน มีสภาพการเรียนรู้และ คุณลักษณะแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

I. บัณฑิตกองทุน หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และได้รับคัดเลือก รับทุนของรัฐบาลศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมิน โครงการ ตามโครงการเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดสุโขทัยในเขตพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม หรือ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บัณฑิตกองทุน

2. ระยะเวลาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ของการวิจัยในครั้งนี้ หมายถึง ระยะเวลาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีมาจนถึงวันที่ได้รับทุนเรียนต่อในระดับ ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2544 แบ่งออกเป็น 2 ช่วงของระยะเวลาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คือ

2.1 ไม่เกิน 1 ปี หมายถึง นับตั้งแต่วันที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จนถึงวันที่ได้รับทุนเรียนต่อในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง นับได้ไม่เกิน 1 ปี

2.2 เกินกว่า 1 ปีขึ้นไป หมายถึง นับตั้งแต่วันที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจนถึงวันที่ได้รับทุนเรียนต่อในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง นับได้เกินกว่า 1 ปีขึ้นไป

3. สภาพการเรียนรู้ของบัณฑิต ของการวิจัยในครั้งนี้ หมายถึง สภาพที่ปรากฏของบัณฑิตโดยแบ่งเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

- 3.1 ด้านการวางแผนการเรียนรู้
- 3.2 ด้านความพฤติกรรมการเรียน
- 3.3 ด้านการเตรียมตัวในการสอบ

4. คุณลักษณะของบัณฑิตกองทุน หมายถึง คุณลักษณะที่เกิดขึ้นในตัวบัณฑิตในด้านการบริหารจัดการของบัณฑิตกองทุน และด้านความรู้สึกรักท้องถิ่นของบัณฑิตกองทุน

5. ทักษะการบริหารจัดการของบัณฑิตกองทุน หมายถึง ทักษะการบริหารจัดการ ในด้านการวิจัยชุมชน ด้านการจัดการและการวางแผนธุรกิจ ด้านการจัดการธุรกิจชุมชน และด้านการประเมินเพื่อพัฒนา

6. ความรู้สึกท้องถิ่นของบัณฑิตกองทุน หมายถึง หัสนะคติหรือความเชื่อศรัทธาและพร้อมที่จะปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามความศรัทธา เชื่อถือที่บุคคลที่มีความรู้สึกรักบ้านเกิดนั้น เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติทุกอย่างเพื่อท้องถิ่นบ้านเกิด นั่นคือถ้ามีความเชื่อถือศรัทธาค่อนข้างสูง จะปฏิบัติตนในลักษณะที่เป็นการหวงแหนถิ่นกำเนิด จี๊สึกสขใจที่ได้ปฏิบัติตนตามประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น ต่อต้านผู้ที่ดูหมิ่นดูแคลนความเป็นคนในท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็หยิ่งในเกียรติของความเป็นคนในท้องถิ่นที่ไม่อาจให้ใครมาเหยียดหยามได้

■ การวางแผนการเรียนรู้ของบัณฑิตกองทุน หมายถึง การที่บัณฑิตมีการกำหนดเป้าหมาย และมีการวางแผนการเรียนรู้ การจัดตารางและการบริหารเวลา

8. พฤติกรรมการเรียนของบัณฑิตกองทุน หมายถึง การเข้าเรียนของบัณฑิต การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบในการทำงาน การร่วมทำกิจกรรมในการเรียน เช่น nir อภิปราย การตอบคำถาม การทำงานกลุ่ม การจดคำบรรยายต่างๆ การทบทวนเนื้อหาบทเรียน ตลอดจนการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

9. การเตรียมตัวในการสอบของบัณฑิตกองทุน หมายถึง การที่บัณฑิตมีการเตรียมตัวในการสอบ เช่น การจัดตารางเวลาในการทบทวนเนื้อหาวิชา การทำสรุปย่อแต่ละบทเรียน การค้นคว้าเพิ่มเติม การรวมกลุ่มในการติวหนังสือและเนื้อหาวิชาที่จะทำการสอบ

10. การวิจัยชุมชน หมายถึง มโนทัศน์เกี่ยวกับชุมชนและการพัฒนาชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม ศาสนาและการศึกษากับการพัฒนาชุมชน การวิเคราะห์สภาพบริบท ปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการของชุมชน โดยใช้กระบวนการวิจัย ปฏิบัติการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและการวิจัยแบบร่วมมือที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน การออกแบบการวิจัย กระบวนการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิจัย และการใช้ประโยชน์จากการวิจัยในการพัฒนาศักยภาพ การมีส่วนร่วมและการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชนนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

11. การจัดการและการวางแผนธุรกิจ หมายถึง มโนทัศน์เกี่ยวกับการจัดการ แนวคิดการจัดการธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ การจัดการธุรกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม การจัดการธุรกิจท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึกในการจัดการธุรกิจท้องถิ่น หลักเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำแผนงานธุรกิจ การเขียนโครงการขอสินเชื่อ วิจัยดำเนินโครงการทั้งในด้านการตลาด การผลิต การบัญชี การเงิน และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สารสนเทศทางการจัดการธุรกิจ

12. การจัดการธุรกิจชุมชน หมายถึง การศึกษาความต้องการของตลาด การแบ่งส่วนตลาด การกำหนดตลาดเป้าหมาย และการวางตำแหน่งสินค้า การจัดการร้านค้าและบริการ การกำหนดราคา การจัดการช่องทางจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด การออกแบบและพัฒนาสินค้า การกำหนดเป้าหมายการผลิต การจัดการผลิตในด้านกระบวนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การจัดการวัตถุดิบ การควบคุมคุณภาพสินค้า การทำบัญชี การจัดการด้านการบัญชี การวางแผนและควบคุมการทำงานประมาณ การวางแผนและพยากรณ์ทางการเงิน การจัดหาแหล่งเงินทุน การบริหารสินทรัพย์และการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจุดคุ้มทุน ที่สอดคล้องกับธุรกิจชุมชน

13. การประเมินเพื่อพัฒนา หมายถึง มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมิน แนวคิดการประเมินแบบต่าง ๆ ได้แก่ การประเมินตนเอง การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ การประเมินแบบมีส่วนร่วม การประเมินแบบร่วมมือที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน การวิเคราะห์สภาพของโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การกำหนดตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินงาน การวางแผนการประเมิน การออกแบบการประเมิน การกำหนดกรอบการประเมินและเกณฑ์การประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบมาตรฐานการประเมิน การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา การกระตุ้นกำกับติดตามการดำเนินงานของชุมชน การประยุกต์ใช้แนวคิดของการประเมินในการศึกษา ติดตาม ประเมินประสิทธิผลของการดำเนินงานในชุมชน การประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินงาน การให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนา